

Aplicarea principalelor tehnici de diagnosticare financiară în activitatea de comerț cu amănuntul

Lect. univ. dr. Bogdan Cosmin GOMOI

Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad

Abstract

Retail trade is currently the most common economic activity, being found in extremely varied forms. It is included in the tertiary activity sector, referring to resource capitalization. The parties involved are the seller, on the one hand, also called retailer, and the end user, on the other hand. The financial diagnosis customized for a certain economic operator with this object of activity has a series of specific features, the attention being drawn to the cycle of exploitation, and the key word being dynamism. Financial diagnosis based on indicators is grounded on ratio type and difference type indicators, approached both statically, at the level of a fiscal year, and dynamically, at the level of several consecutive fiscal years.

Key terms: retail trade, financial diagnosis, indicators, static, dynamic

Termeni-cheie: comerț cu amănuntul, diagnosticare financiară, indicatori, static, dinamic

Clasificare JEL: G32, L81

To cite this article: Bogdan Cosmin Gomoj, *Aplicarea principalelor tehnici de diagnosticare financiară în activitatea de comerț cu amănuntul*, *CECCAR Business Review*, N° 7/2023, pp. 23-33, DOI: <http://dx.doi.org/10.37945/cbr.2023.07.03>

➔ Introducere

Comerțul cu amănuntul este o activitate cu o pondere deosebit de ridicată în cadrul unei economii, vizând o tranzacție comercială între vânzătorul detailist sau retailer și cumpărătorul consumator final.

Având la bază o serie de subtipuri, această activitate se definește prin multiple trăsături specifice, cum ar fi:

✓ Ciclul de exploatare este predominant, bazându-se pe echilibrarea activelor curente de natura stocurilor cu datoriile de exploatare.

✓ Prețul de vânzare este format din trei componente, respectiv costul de achiziție, adaosul comercial și taxa pe valoarea adăugată, subliniind că plătitorul de TVA este de fapt consumatorul final.

✓ Finanțarea se face preponderent pe bază de datorii pe termen scurt (furnizori, salariați, stat), avanta-joase prin gratuitatea lor, caracterul temporar al acestora neconstituind un impediment, ținând seama de fluxul monetar rapid ce caracterizează un astfel de domeniu de activitate.

✓ Ciclul de investiții este adesea redus valoric și structural, ținând cont că obiectul de activitate nu necesită instalații sau utilaje, chiar și spațiul de natura construcțiilor putând fi luat cu chirie.

✓ Creanțele sunt scăzute, având în vedere că vânzările au loc în general cu încasare simultană, pe bază de numerar, sau în cont, pe bază de POS.

➤ Metodologia cercetării

Diagnosticarea financiară presupune prelucrarea informației financiar-contabile a firmei cu scopul de a evidenția punctele forte, pentru perpetuarea acestora, dar și punctele nevralgice, pentru a se lua măsuri de ameliorare a lor. Aceasta are la bază situația activelor, datoriilor și capitalurilor proprii, în vederea reliefării poziției financiare, dar și situația veniturilor și cheltuielilor, având ca obiectiv analiza performanțelor financiare. De asemenea, sunt folosite și informațiile din registrele contabile sau din bilanța conturilor.

Indicatorii utilizați sunt de tip raport sau diferență, fiind reliefați atât static, la nivelul unui anumit exercițiu financiar, cât și dinamic, la nivelul unei succesiuni de exerciții financiare consecutive.

Analiza financiară dinamică a indicatorilor are la bază următoarele metode:

Tipul analizei	Formula de calcul
Abatere absolută (de tip diferență) cu baza în lanț	$\Delta_n = Valoare_n - Valoare_{n-1}$
Abatere relativă (de tip raport) cu baza în lanț	$I_n = \frac{Valoare_n}{Valoare_{n-1}} \times 100$
Rata de creștere/scădere (de tip raport) cu baza în lanț	$Rc/s_n = \frac{Valoare_n}{Valoare_{n-1}} \times 100 - 100$
Ritmul mediu de creștere/scădere (de tip raport)	$\bar{R} = \left(\sqrt[n-1]{\frac{Valoare_n}{Valoare_0}} - 1 \right) \times 100$

Sursa: Gomoï, 2023b, p. 31.

Studiul practic efectuat vizează un operator economic din sectorul comerțului cu amănuntul și un orizont temporal de un deceniu, cuprins în intervalul 2012-2021.

➤ Rezultatele cercetării

Societatea Cojocarul Import Export SRL a luat ființă în urmă cu 29 de ani, în 1994, în localitatea Vărădia de Mureș, județul Arad. Aceasta este înregistrată ca entitate plătitoare de TVA în sistemul TVA la facturare. Domeniul său de activitate se încadrează în codul CAEN 4711 „Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun”.

Dinamica indicatorilor ce constituie baza diagnosticării financiare pentru intervalul temporal 2012-2021 se prezintă astfel:

Tabelul 1. Indicatorii care stau la baza diagnosticării financiare a companiei în perioada 2012-2021

- lei -

Elemente	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Active imobilizate	216.807	230.358	149.115	153.452	160.313	60.716	54.765	46.756	44.202	40.615
Active circulante	709.781	659.656	659.288	622.862	585.016	553.830	591.336	421.009	361.628	407.556
Stocuri	700.680	648.058	650.820	617.330	572.398	541.585	579.480	415.296	323.285	370.619
Creanțe	8.844	8.778	7.440	3.720	11.840	-1	8.992	2.641	32.314	2.001
Casa și conturi la bănci	257	2.820	1.028	1.812	778	12.246	2.864	3.072	6.029	34.936
TOTAL ACTIV	926.588	890.014	808.403	776.314	745.329	614.546	646.101	467.765	405.830	448.171
Capitaluri proprii	-389.648	-515.219	-597.714	-619.804	-612.588	-618.431	-666.084	-677.618	-607.117	-390.031
Capital social	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
Datorii	1.316.236	1.405.233	1.406.117	1.396.118	1.357.917	1.232.977	1.312.185	1.145.383	1.012.947	838.202
Datorii pe termen scurt	987.177	1.053.925	1.054.588	1.047.089	1.018.438	924.733	984.139	859.037	759.710	628.652
Datorii pe termen lung	329.059	351.308	351.529	349.030	339.479	308.244	328.046	286.346	253.237	209.551
TOTAL CAPITALURI PROPRII ȘI DATORII	926.588	890.014	808.403	776.314	745.329	614.546	646.101	467.765	405.830	448.171

Elemente	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Cifra de afaceri	714.673	572.395	610.978	740.822	790.407	816.370	945.077	1.510.549	1.606.346	1.656.713
Venituri totale	721.729	636.515	717.893	767.414	807.321	930.935	963.479	1.527.895	1.633.175	1.869.478
Cheltuieli totale	841.534	762.086	800.388	779.504	800.105	936.778	1.001.547	1.524.161	1.547.652	1.628.996
Profit/pierdere brut(ă)	-119.805	-125.571	-82.495	-22.090	7.216	-5.843	-38.068	3.734	85.523	240.482
Profit/pierdere net(ă)	-119.805	-125.571	-82.495	-22.090	7.216	-5.843	-47.653	-11.534	70.501	228.803

Sursa: www.risco.ro

În deplină corelație cu obiectul de activitate, axat pe comerțul cu amănuntul, poziția financiară a companiei analizate se fundamentează mai mult pe ciclul de exploatare decât pe ciclurile de finanțare și de investiții. Este foarte important de precizat faptul că activitatea firmei este una cu un flux monetar rapid, care îi asigură acesteia o dinamică ridicată.

La nivelul activului, activele imobilizate sunt slab reprezentate, preponderența fiind deținută de cele circulante. În cadrul activelor circulante semnificative sunt stocurile, potrivit obiectului de activitate al companiei, și lichiditățile, pe de o parte obținute ca urmare a tranzacțiilor întreprinse și pe de altă parte rulate pentru asigurarea continuității activității firmei. Având în vedere că vânzările se fac în general cu încasare simultană, creanțele au valori reduse, fiind generate atunci când clienții plătesc cu tichete de masă pe suport de hârtie.

În ce privește finanțarea, respectiv capitalurile proprii și datoriile, asistăm la valori negative ale surselor proprii de finanțare, cauza reprezentând-o pierderile reportate și neacoperite. Caracterul negativ al capitalurilor proprii afectează deopotrivă stabilitatea și autonomia financiară ale companiei. Astfel, finanțarea se face exclusiv pe seama datoriilor, adică a surselor externe. Totuși, predomină datoriile pe termen scurt, permanent reînnoibile, care avantajează activitatea societății prin faptul că generează un flux monetar rapid.

Notă: Toate tabelele care urmează reprezintă prelucrare individuală pe baza datelor disponibile pe site-ul www.risco.ro.

✓ **Rata activelor imobilizate** evidențiază ponderea activelor imobilizate sau a valorilor de investiții în totalul activului companiei ($A_i/TA \times 100$).

Tabelul 2. Rata activelor imobilizate aferentă companiei în perioada 2012-2021

Indicatori	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Active imobilizate (lei)	216.807	230.358	149.115	153.452	160.313	60.716	54.765	46.756	44.202	40.615
Total activ (lei)	926.588	890.014	808.403	776.314	745.329	614.546	646.101	467.765	405.830	448.171
Rata activelor imobilizate (%)	23,40	25,88	18,45	19,77	21,51	9,88	8,48	10,00	10,89	9,06
Abatere absolută (%)		2,48	-7,43	1,32	1,74	-11,63	-1,40	1,52	0,89	-1,83
Abatere relativă (%)		110,60	71,29	107,16	108,81	45,93	85,83	117,93	108,90	83,20
Rata de creștere/scădere (%)		10,60	-28,71	7,16	8,81	-54,07	-14,17	17,93	8,90	-16,80
Ritmul mediu de creștere/scădere (%)										-10,00

Ținând seama de obiectul de activitate al companiei, ponderea activelor imobilizate în totalul activului este relativ redusă. Aceste active se rezumă doar la spațiul aferent firmei și la anumite dotări de natura imobilizărilor corporale. În perioada analizată, valoarea ratei este fluctuantă, cu ponderi de aproximativ 20% în intervalul 2012-2016, ulterior ele reducându-se până în jurul a 10%. Tendința generală a indicatorului este de reducere cu 10%, aspect subliniat de ritmul mediu de creștere/scădere.

✓ **Rata activelor circulante** vizează ponderea activelor circulante în totalul activului firmei ($A_c/TA \times 100$).

Tabelul 3. Rata activelor circulante aferentă companiei în perioada 2012-2021

Indicatori	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Active circulante (lei)	709.781	659.656	659.288	622.862	585.016	553.830	591.336	421.009	361.628	407.556
Total activ (lei)	926.588	890.014	808.403	776.314	745.329	614.546	646.101	467.765	405.830	448.171
Rata activelor circulante (%)	76,60	74,12	81,55	80,23	78,49	90,12	91,52	90,00	89,11	90,94
Abatere absolută (%)		-2,48	7,43	-1,32	-1,74	11,63	1,40	-1,52	-0,89	1,83
Abatere relativă (%)		96,76	110,02	98,38	97,83	114,82	101,55	98,34	99,00	102,05
Rata de creștere/scădere (%)		-3,24	10,02	-1,62	-2,17	14,82	1,55	-1,66	-1,00	2,05
Ritmul mediu de creștere/scădere (%)										1,92

Prin complementaritate cu rata activelor imobilizate, la compania analizată, rata activelor circulante are valori ridicate pe întregul interval de studiu. Astfel, acestea se situează în jurul pragului de 80% în perioada 2012-2016. Începând cu anul 2017, valorile ajung la circa 90%. Activele circulante se concretizează în stocuri, pe de o parte, ele constituind obiectul de activitate al societății, și lichidități, pe de altă parte, ca urmare a încasărilor din tranzacțiile efectuate. Creanțele sunt infime sau chiar inexistente, ținând seama de faptul că firma practică o activitate de comerț cu amănuntul. Trendul ușor crescător al indicatorului este de 1,92%, aspect subliniat de ritmul mediu de creștere/scădere.

Tabelul 4. Rata stocurilor aferentă companiei în perioada 2012-2021

Indicatori	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stocuri (lei)	700.680	648.058	650.820	617.330	572.398	541.585	579.480	415.296	323.285	370.619
Active circulante (lei)	709.781	659.656	659.288	622.862	585.016	553.830	591.336	421.009	361.628	407.556
Rata stocurilor (%)	98,72	98,24	98,72	99,11%	97,84	97,79	98,00	98,64	89,40	90,94
Abatere absolută (%)		-0,48	0,48	0,39%	-1,27	-0,05	0,21	0,64	-9,24	1,54
Abatere relativă (%)		99,51	100,48	100,40%	98,72	99,94	100,21	100,66	90,63	101,72
Rata de creștere/scădere (%)		-0,49	0,48	0,40%	-1,28	-0,06	0,21	0,66	-9,37	1,72
Ritmul mediu de creștere/scădere (%)										-0,91

Având în vedere obiectul de activitate al companiei, respectiv comerțul cu amănuntul, am considerat oportun să abordăm și rata stocurilor, drept componentă a ratei activelor circulante. Cum era de așteptat, aceasta se evidențiază prin valori foarte ridicate pe întregul interval supus studiului, dovadă că firma se bazează cel mai mult în activitatea ei pe bunurile de natura stocurilor. Astfel, stocurile dețin o pondere însemnată în cadrul activelor circulante, de circa 90%. Se remarcă o mică reducere în anul pandemic 2020, când, pe fondul încetării activității, ele se situează sub acest prag. Tendința generală a indicatorului este de ușoară reducere, cu 0,91%, aspect subliniat de ritmul mediu de creștere/scădere.

✓ **Rata stabilității financiare** definește ponderea capitalurilor permanente sau a surselor de finanțare pe termen lung în totalul capitalurilor proprii și datorii, respectiv în totalul surselor de finanțare ($CP/TP \times 100$).

Tabelul 5. Rata stabilității financiare aferentă companiei în perioada 2012-2021

Indicatori	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Capitaluri permanente (lei)	-60.589	-163.911	-246.185	-270.775	-273.109	-310.187	-338.038	-391.272	-353.880	-180.481
Total capitaluri proprii și datorii (lei)	926.588	890.014	808.403	776.314	745.329	614.546	646.101	467.765	405.830	448.171
Rata stabilității financiare (%)	-6,54	-18,42	-30,45	-34,88	-36,64	-50,47	-52,32	-83,65	-87,20	-40,27
Abatere absolută (%)		-11,88	-12,03	-4,43	-1,76	-13,83	-1,85	-31,33	-3,55	46,93
Abatere relativă (%)		281,65	165,31	114,55	105,05	137,75	103,66	159,88	104,24	46,18
Rata de creștere/scădere (%)		181,65	65,31	14,55	5,05	37,75	3,66	59,88	4,24	-53,82
Ritmul mediu de creștere/scădere (%)										22,38

La compania noastră, pe fondul prezenței capitalurilor proprii negative, determinate de pierderile reportate neacoperite, și acest indicator are valori negative. Stabilitatea financiară este inexistentă, atingând niveluri îngrijorătoare în 2019 și 2020, cu o ușoară revenire, dar nu suficientă, în 2021. Pe întregul interval de analiză asistăm la o accentuare a negativității cu 22,38%, ca urmare a majorării pierderilor reportate, subliniată de ritmul mediu de creștere/scădere.

✓ **Rata autonomiei financiare** exprimă ponderea capitalurilor proprii sau a surselor de finanțare proprii în totalul capitalurilor proprii și datoriilor ($Cp/TP \times 100$).

Tabelul 6. Rata autonomiei financiare aferentă companiei în perioada 2012-2021

Indicatori	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Capitaluri proprii (lei)	-389.648	-515.219	-597.714	-619.804	-612.588	-618.431	-666.084	-677.618	-607.117	-390.031
Total capitaluri proprii și datorii (lei)	926.588	890.014	808.403	776.314	745.329	614.546	646.101	467.765	405.830	448.171
Rata autonomiei financiare (%)	-42,05	-57,89	-73,94	-79,84	-82,19	-100,63	-103,09	-144,86	-149,60	-87,02
Abatere absolută (%)		-15,84	-16,05	-5,90	-2,35	-18,44	-2,46	-41,77	-4,74	62,58
Abatere relativă (%)		137,67	127,72	107,98	102,94	122,43	102,44	140,52	103,27	58,17
Rata de creștere/scădere (%)		37,67	27,72	7,98	2,94	22,43	2,44	40,52	3,27	41,83
Ritmul mediu de creștere/scădere (%)										8,42

În cazul firmei analizate, pe fondul pierderilor reportate și neacoperite, remarcăm valori negative ale indicatorului pe întregul interval de studiu. Astfel, în perioada 2012-2016, caracterul negativ al capitalurilor proprii nu devansează totalul capitalurilor proprii și datoriilor, dar între 2017 și 2020 acest lucru se întâmplă, situația devenind îngrijorătoare. Totuși, observăm un ușor reviriment în 2021, când capitalurile proprii negative nu mai surclasează totalul capitalurilor proprii și datoriilor. Ca tendință generală, caracterul negativ al indicatorului se amplifică în perioada studiată, ritmul mediu de creștere/scădere înregistrând 8,42%.

✓ **Rata îndatorării** vizează ponderea datoriilor totale în totalul capitalurilor proprii și datoriilor companiei ($D/TP \times 100$).

Tabelul 7. Rata îndatorării aferentă companiei în perioada 2012-2021

Indicatori	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Datorii (lei)	1.316.236	1.405.233	1.406.117	1.396.118	1.357.917	1.232.977	1.312.185	1.145.383	1.012.947	838.202
Total capitaluri proprii și datorii (lei)	926.588	890.014	808.403	776.314	745.329	614.546	646.101	467.765	405.830	448.171
Rata îndatorării (%)	142,05	157,89	173,94	179,84	182,19	200,63	203,09	244,86	249,60	187,03
Abatere absolută (%)		15,84	16,05	5,90	2,35	18,44	2,46	41,77	4,74	-62,57
Abatere relativă (%)		111,15	110,16	103,39	101,31	110,12	101,22	120,57	101,93	74,93
Rata de creștere/scădere (%)		11,15	10,16	3,39	1,31	10,12	1,22	20,57	1,93	-25,07
Ritmul mediu de creștere/scădere (%)										3,1

Prin complementaritate cu rata autonomiei financiare, remarcăm valori foarte ridicate ale indicatorului, cu poziționări peste 100% pe întregul interval de studiu. Îndatorarea este fundamentată cu precădere pe datorii pe termen scurt, care facilitează activitatea firmei și mobilizează ciclul de exploatare în mod gratuit. Finanțarea de acest tip este extrem de benefică activității de comerț, mai ales cu amănuntul, având un flux monetar rapid, ceea ce oferă posibilitatea antrenării acestor resurse în cadrul ciclului de exploatare, fără a exista riscul neobținerii lichidităților necesare pentru achitarea la scadență a datoriilor respective. Astfel, rata se situează în intervalul

100-200% în perioada 2012-2016 și în anul 2021 și devansează pragul de 200% între anii 2017 și 2020. Tendința generală a indicatorului este de majorare cu 3,1%, aspect evidențiat de ritmul mediu de creștere/scădere.

✓ **Lichiditatea curentă/generală** reprezintă primul indicator al lichidității și cel mai cuprinzător, evidențiind măsura în care compania poate să își achite datoriile pe termen scurt prin transformarea în bani a tuturor activelor circulante ($Ac/Dts \times 100$). Intervalul optim de încadrare este de 100-200%.

Tabelul 8. Lichiditatea curentă aferentă companiei în perioada 2012-2021

Indicatori	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Active circulante (lei)	709.781	659.656	659.288	622.862	585.016	553.830	591.336	421.009	361.628	407.556
Datorii pe termen scurt (lei)	987.177	1.053.925	1.054.588	1.047.089	1.018.438	924.733	984.139	859.037	759.710	628.652
Lichiditatea curentă (%)	71,90	62,59	62,52	59,49	57,44	59,89	60,09	49,01	47,60	64,83
Abatere absolută (%)		-9,31	-0,07	-3,03	-2,05	2,45	0,20	-11,08	-1,41	17,23
Abatere relativă (%)		87,05	99,88	95,15	96,56	104,26	100,33	81,56	97,13	136,20
Rata de creștere/scădere (%)		-12,95	-0,12	-4,85	-3,44	4,26	0,33	-18,44	-2,87	36,20
Ritmul mediu de creștere/scădere (%)										-1,14

În cazul firmei noastre, indicatorul înregistrează valori cuprinse între 40% și 80%, astfel că lichiditatea curentă se poziționează sub limita inferioară a intervalului optim. Cauza o reprezintă angajarea unui volum extrem de ridicat de datorii pe termen scurt în vederea finanțării societății, coroborată cu un volum insuficient de active curente. Tendința generală a indicatorului este de reducere cu 1,14% pe întreaga perioadă de studiu, aspect subliniat de ritmul mediu de creștere/scădere.

✓ **Lichiditatea rapidă/testul acid** este al doilea indicator al lichidității, mai sintetic decât primul, evidențiind gradul în care compania își poate onora obligațiile pe termen scurt doar pe seama creanțelor și disponibilităților ($(Ac - S)/Dts \times 100$). Intervalul optim de încadrare este de 60-100%.

Tabelul 9. Lichiditatea rapidă aferentă companiei în perioada 2012-2021

Indicatori	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Active circulante fără stocuri (lei)	9.101	11.598	8.468	5.532	12.618	12.245	11.856	5.713	38.343	36.937
Datorii pe termen scurt (lei)	987.177	1.053.925	1.054.588	1.047.089	1.018.438	924.733	984.139	859.037	759.710	628.652
Lichiditatea rapidă (%)	0,92	1,10	0,80	0,53	1,24	1,32	1,20	0,67	5,05	5,88
Abatere absolută (%)		0,18	-0,30	-0,27	0,71	0,08	-0,12	-0,53	4,38	0,83
Abatere relativă (%)		119,56	72,73	66,25	233,96	106,45	90,91	55,83	753,73	116,43
Rata de creștere/scădere (%)		19,56	-27,27	-33,75	133,96	6,45	-9,09	-44,17	653,73	16,43
Ritmul mediu de creștere/scădere (%)										22,85

La firma supusă analizei, pe fondul unui volum infim de creanțe, firesc de altfel, dar și al unor lichidități permanent insuficiente, indicatorul înregistrează valori extrem de reduse, situate în jurul pragului de 1% pe aproape tot intervalul de studiu, cu creșteri ușoare spre 5% și o tendință vizibilă de încercare de redresare a situației în 2020 și 2021. În acest context, se remarcă un trend de majorare a ratei cu 22,85%, aspect subliniat de ritmul mediu de creștere/scădere.

✓ **Lichiditatea imediată/la vedere** este ultimul indicator de lichiditate și cel mai sintetic, exprimând gradul în care compania își poate onora obligațiile pe termen scurt pe seama disponibilităților ($(Ac - S - C)/Dts \times 100$). Intervalul optim de încadrare este de 20-60%.

Tabelul 10. Lichiditatea imediată aferentă companiei în perioada 2012-2021

Indicatori	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Active circulante fără stocuri și creanțe (lei)	257	2.820	1.028	1.812	778	12.246	2.864	3.072	6.029	34.936
Datorii pe termen scurt (lei)	987.177	1.053.925	1.054.588	1.047.089	1.018.438	924.733	984.139	859.037	759.710	628.652
Lichiditatea imediată (%)	0,03	0,27	0,10	0,17	0,08	1,32	0,29	0,36	0,79	5,56
Abatere absolută (%)		0,24	-0,17	0,07	-0,09	1,24	-1,03	0,07	0,43	4,77
Abatere relativă (%)		900,00	37,04	170,00	47,06	1.650,00	21,96	124,14	219,44	703,80
Rata de creștere/scădere (%)		800,00	-62,96	70,00	-52,94	1.550,00	-78,04	24,14	119,44	603,80
Ritmul mediu de creștere/scădere (%)										81,47

În mod analog cu indicatorul anterior, pe fondul unor lichidități extrem de reduse, se remarcă valori foarte scăzute ale acestei rate. În cea mai mare parte a intervalului de analiză, ea se află sub pragul de 1%, atingând 5% abia în anul 2021 și evidențiind un potențial reviriment. Majorarea din ultimul an de studiu, semnificativă totuși, determină o tendință generală de sporire cu 81,47%, aspect subliniat de ritmul mediu de creștere/scădere.

✓ Alături de lichiditate, **solvabilitatea** reprezintă un aspect esențial al bonității companiei. Indicatorul vizează capacitatea firmei de a-și achita toate datoriile pe baza valorificării tuturor activelor. Astfel, solvabilitatea antrenează datoriile la termen și pe cele de exploatare, pe de o parte, și activele imobilizate și pe cele circulante, pe de altă parte ($TA/D \times 100$).

Tabelul 11. Solvabilitatea generală aferentă companiei în perioada 2012-2021

Indicatori	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Total activ (lei)	926.588	890.014	808.403	776.314	745.329	614.546	646.101	467.765	405.830	448.171
Datorii (lei)	1.316.236	1.405.233	1.406.117	1.396.118	1.357.917	1.232.977	1.312.185	1.145.383	1.012.947	838.202
Solvabilitatea generală (%)	70,40	63,34	57,49	55,61	54,89	49,84	49,24	40,84	40,06	53,47
Abatere absolută (%)		-7,06	-5,85	-1,88	-0,72	-5,05	-0,60	-8,40	-0,78	13,41
Abatere relativă (%)		89,97	90,77	96,72	98,71	90,80	98,79	82,94	98,10	133,47
Rata de creștere/scădere (%)		-10,03	-9,23	-3,28	-1,29	-9,20	-1,21	-17,06	-1,90	33,47
Ritmul mediu de creștere/scădere (%)										-3,01

În cazul companiei noastre, pe fondul devansării activelor totale de către datoriile totale, se remarcă valori ale indicatorului sub pragul de 100%, ceea ce denotă un risc de insolvență sau de faliment iminent. Prin urmare, chiar dacă firma și-ar transforma în bani activul total, ea s-ar afla în imposibilitatea de a-și achita întregul volum de datorii angajate. Singurul aspect favorabil este faptul că îndatorarea se bazează în mare măsură pe datorii pe termen scurt, care au un caracter temporar și sunt gratuite. Rata descrește treptat începând cu primul an de analiză până în penultimul an, situația ameliorându-se ușor în 2021. Astfel, prin valorificarea întregului activ, societatea poate achita maximum 70% din datoriile totale. Trendul descrescător al indicatorului este reliefat de ritmul mediu de creștere/scădere, care arată o reducere de 3,01% pe întregul interval de studiu.

✓ **Fondul de rulment** definește marja de siguranță a companiei sau capitalul de lucru rulabil la nivelul ciclului de exploatare, fie prin plasare sub formă de stocuri sau creanțe, fie prin menținerea sub formă de lichidități pentru securitatea sa financiară ulterioară. Acesta relevă echilibrul financiar pe termen lung al firmei și se poate determina în două moduri, ca diferență între capitalurile permanente și imobilizările nete ($CP - Ai$, formula consacrată) sau ca diferență între activele circulante și datoriile pe termen scurt ($Ac - Dts$, formula alternativă).

Tabelul 12. Fondul de rulment determinat pe baza părții superioare a bilanțului aferent companiei în perioada 2012-2021

Indicatori	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Capitaluri permanente (lei)	-60.589	-163.911	-246.185	-270.775	-273.109	-310.187	-338.038	-391.272	-353.880	-180.481
Active imobilizate (lei)	216.807	230.358	149.115	153.452	160.313	60.716	54.765	46.756	44.202	40.615
Fondul de rulment partea superioară a bilanțului (lei)	-277.396	-394.269	-395.300	-424.227	-433.422	-370.903	-392.803	-438.028	-398.082	-221.096
Abatere absolută (lei)		-116.873	-1.031	-28.927	-9.195	62.519	-21.900	-45.225	39.946	176.986
Abatere relativă (%)		142,13	100,26	107,32	102,17	85,58	105,90	111,51	90,88	55,54
Rata de creștere/scădere (%)		42,13	0,26	7,32	2,17	-14,42	5,90	11,51	-9,12	-44,46
Ritmul mediu de creștere/scădere (%)										-2,49

Tabelul 13. Fondul de rulment determinat pe baza părții inferioare a bilanțului aferent companiei în perioada 2012-2021

Indicatori	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Active circulante (lei)	709.781	659.656	659.288	622.862	585.016	553.830	591.336	421.009	361.628	407.556
Datorii pe termen scurt (lei)	987.177	1.053.925	1.054.588	1.047.089	1.018.438	924.733	984.139	859.037	759.710	628.652
Fondul de rulment partea inferioară a bilanțului (lei)	-277.396	-394.269	-395.300	-424.227	-433.422	-370.903	-392.803	-438.028	-398.082	-221.096
Abatere absolută (lei)		-116.873	-1.031	-28.927	-9.195	62.519	-21.900	-45.225	39.946	176.986
Abatere relativă (%)		142,13	100,26	107,32	102,17	85,58	105,90	111,51	90,88	55,54
Rata de creștere/scădere (%)		42,13	0,26	7,32	2,17	-14,42	5,90	11,51	-9,12	-44,46
Ritmul mediu de creștere/scădere (%)										-2,49

La firma analizată se remarcă un fond de rulment negativ pe întregul interval de studiu, dovadă că aceasta se confruntă permanent cu un dezechilibru financiar pe termen lung. Situația este frecvent întâlnită în cazul societăților cu răspundere limitată din România, deoarece marea lor majoritate își derulează activitatea cu un capital social minim, de 200 lei, care atrage după sine rezerve minime de 40 lei (1/5 din capitalul social). Și tendința generală a indicatorului este de reducere, cu 2,49%, aspect subliniat de ritmul mediu de creștere/scădere.

✓ **Necesarul/nevoia de fond de rulment** este al doilea indicator de echilibru financiar, reprezentând acea componentă a fondului de rulment care se rulează la nivelul ciclului de exploatare fie pentru achiziția de stocuri suplimentare, fie pentru amânarea încasării de creanțe de la unii clienți importanți ((S + C) – Dts).

Tabelul 14. Necesarul de fond de rulment aferent companiei în perioada 2012-2021

Indicatori	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stocuri și creanțe (lei)	709.524	656.836	658.260	621.050	584.238	541.584	588.472	417.937	355.599	372.620
Datorii pe termen scurt (lei)	987.177	1.053.925	1.054.588	1.047.089	1.018.438	924.733	984.139	859.037	759.710	628.652
Necesarul de fond de rulment (lei)	-277.653	-397.089	-396.328	-426.039	-434.200	-383.149	-395.667	-441.100	-404.111	-256.032
Abatere absolută (lei)		-119.436	761	-29.711	-8.161	51.051	-12.518	-45.433	36.989	148.079
Abatere relativă (%)		143,02	99,81	107,50	101,92	88,24	103,27	111,48	91,61	63,36
Rata de creștere/scădere (%)		43,02	-0,19	7,50	1,92	-11,76	3,27	11,48	-8,39	-36,64
Ritmul mediu de creștere/scădere (%)										-0,90

În cazul companiei analizate, necesarul de fond de rulment este negativ, ca dovadă a unei dinamici reduse a ciclului de exploatare. Aspectul nu este totuși nefavorabil ținând seama de faptul că activitatea acesteia nu generează fond de rulment. Pe cale de consecință, lichiditățile sale sunt protejate și se mențin la o cotă de avarie. Indicatorul nu prezintă fluctuații semnificative comparativ cu fondul de rulment, dar se diminuează ușor, cu 0,9%, aspect subliniat de ritmul mediu de creștere/scădere.

✓ **Trezoreria netă** este al treilea indicator de echilibru financiar, reliefând echilibrul financiar curent al companiei și concretizându-se prin prezența sau absența lichidităților. Trezoreria netă definește acea componentă a fondului de rulment care nu se rulează la nivelul ciclului de exploatare pentru achiziția de stocuri sau amânarea încasării de creanțe, ci se menține sub formă de disponibilități pentru securitatea financiară a firmei (*FR – NFR*).

Tabelul 15. Trezoreria netă aferentă companiei în perioada 2012-2021

Indicatori	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Fondul de rulment (lei)	-277.396	-394.269	-395.300	-424.227	-433.422	-370.903	-392.803	-438.028	-398.082	-221.096
Necesarul de fond de rulment (lei)	-277.653	-397.089	-396.328	-426.039	-434.200	-383.149	-395.667	-441.100	-404.111	-256.032
Trezoreria netă (lei)	257	2.820	1.028	1.812	778	12.246	2.864	3.072	6.029	34.936
Abatere absolută (lei)		2.563	-1.792	784	-1.034	11.468	-9.382	208	2.957	28.907
Abatere relativă (%)		1.097,28	36,45	176,26	42,94	1.574,04	23,39	107,26	196,26	579,47
Rata de creștere/scădere (%)		997,28	-63,55	76,26	-57,06	1.474,04	-76,61	7,26	96,26	479,47
Ritmul mediu de creștere/scădere (%)										72,60

La firma noastră, trezoreria netă este pozitivă pe întregul interval de studiu și are valori reduse, dar asigură o funcționare pe sistem de avarie, cu o tendință de majorare de 72,6%, susținută de ritmul mediu de creștere/scădere. Astfel, compania se bucură de echilibru financiar curent întreaga perioadă, chiar dacă la un nivel minim.

✓ **Rentabilitatea resurselor consumate** este un indicator de profitabilitate și reliefează măsura în care cheltuielile totale angajate de firmă în cadrul unui exercițiu financiar generează profit net (*Rn/Ct x 100*).

Tabelul 16. Rentabilitatea resurselor consumate aferentă companiei în perioada 2012-2021

Indicatori	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rezultat net (lei)	-119.805	-125.571	-82.495	-22.090	7.216	-5.843	-47.653	-11.534	70.501	228.803
Cheltuieli totale (lei)	841.534	762.086	800.388	779.504	800.105	936.778	1.001.547	1.524.161	1.547.652	1.628.996
Rentabilitatea resurselor consumate (%)	-14,24	-16,48	-10,31	-2,83	0,90	-0,62	-4,76	-0,76	4,56	14,05
Abatere absolută (%)		-2,24	6,17	7,48	3,73	-1,52	-4,14	4,00	5,32	9,49
Abatere relativă (%)		115,73	62,56	27,45	-31,81	-68,89	767,74	15,97	-600,00	308,11
Rata de creștere/scădere (%)		15,73	-37,44	-72,55	-131,81	-168,89	667,74	-84,03	-700,00	208,11
Ritmul mediu de creștere/scădere (%)										-199,85

În cazul firmei supuse studiului, având în vedere că în mai multe exerciții financiare rezultatul net este nefavorabil, concretizat prin pierdere, și rentabilitatea resurselor consumate înregistrează valori negative. Maximul obținut este de 14,05%, în ultimul an de analiză, când activitatea firmei se revigorează ușor. În contextul în care rezultatul net este pierdere, indicatorul exprimă de fapt o lipsă de rentabilitate a resurselor consumate.

✓ **Rata rentabilității economice/activelor** (*return on assets – ROA*) este un indicator de rentabilitate și definește gradul în care activul total deținut de companie poate genera profit net (*Rn/TA x 100*).

Tabelul 17. Rata rentabilității economice aferentă companiei în perioada 2012-2021

Indicatori	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rezultat net (lei)	-119.805	-125.571	-82.495	-22.090	7.216	-5.843	-47.653	-11.534	70.501	228.803
Total activ (lei)	926.588	890.014	808.403	776.314	745.329	614.546	646.101	467.765	405.830	448.171
Rentabilitatea economică (%)	-12,93	-14,11	-10,20	-2,85	0,97	-0,95	-7,38	-2,47	17,37	51,05
Abatere absolută (%)		-1,18	3,91	7,35	3,82	-1,92	-6,43	4,91	19,84	33,68
Abatere relativă (%)		109,12	72,29	27,94	-34,03	-97,94	776,84	33,46	-703,24	293,90
Rata de creștere/scădere (%)		9,12	-27,71	-72,06	-134,03	-197,94	676,84	-66,54	-803,24	193,90
Ritmul mediu de creștere/scădere (%)										-216,48

Prin analogie cu rentabilitatea resurselor consumate, ținând seama că în mai multe exerciții financiare rezultatul net al companiei este pierdere, considerăm că indicatorul este relevant doar în acei ani în care aceasta înregistrează profit. Sunt de interes ultimele două exerciții financiare, în care rentabilitatea economică are valori mai mult decât mulțumitoare, de peste 15% și, respectiv, 50%. Normativul internațional poziționează acest indicator ca optim atunci când este inclus în intervalul 5-15%.

✓ **Rata rentabilității financiare/capitalurilor proprii** (*return on equity – ROE*), al doilea indicator de rentabilitate, exprimă gradul în care sursele proprii de finanțare ale companiei pot genera profit net ($Rn/Cp \times 100$).

Tabelul 18. Rata rentabilității financiare aferentă companiei în perioada 2012-2021

Indicatori	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rezultat net (lei)	-119.805	-125.571	-82.495	-22.090	7.216	-5.843	-47.653	-11.534	70.501	228.803
Capitaluri proprii (lei)	-389.648	-515.219	-597.714	-619.804	-612.588	-618.431	-666.084	-677.618	-607.117	-390.031
Rentabilitatea financiară (%)	30,75	24,37	13,80	3,56	-1,18	0,94	7,15	1,70	-11,61	-58,66
Abatere absolută (%)		-6,38	-10,57	-10,24	-4,74	2,12	6,21	-5,45	-13,31	-47,05
Abatere relativă (%)		79,25	56,63	25,80	-33,15	-79,66	760,64	23,78	-682,94	505,25
Rata de creștere/scădere (%)		-20,75	-43,37	-74,20	-133,15	-179,66	660,64	-76,22	-782,94	405,25
Ritmul mediu de creștere/scădere (%)										-207,44

La firma noastră, pe fondul existenței permanente a unor capitaluri proprii negative, coroborate în mare măsură cu un rezultat net negativ, indicatorul nu prezintă relevanță. Este de apreciat totuși faptul că entitatea reușește să genereze profit net în mai multe exerciții financiare, de interes fiind ultimele două. Acest aspect este favorabil, compania analizată bucurându-se de un reviriment treptat.

✓ **Rata rentabilității comerciale** (*return on sales – ROS*), al treilea indicator de rentabilitate, redă gradul în care cifra de afaceri a companiei poate genera profit net ($Rn/CA \times 100$).

Tabelul 19. Rata rentabilității comerciale aferentă companiei în perioada 2012-2021

Indicatori	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rezultat net (lei)	-119.805	-125.571	-82.495	-22.090	7.216	-5.843	-47.653	-11.534	70.501	228.803
Cifra de afaceri (lei)	714.673	572.395	610.978	740.822	790.407	816.370	945.077	1.510.549	1.606.346	1.656.713
Rentabilitatea comercială (%)	-16,76	-21,94	-13,50	-2,98	0,91	-0,72	-5,04	-0,76	4,39	13,81
Abatere absolută (%)		-5,18	8,44	10,52	3,89	-1,63	-4,32	4,28	5,15	9,42
Abatere relativă (%)		130,90	61,53	22,07	-30,54	-79,12	700,00	15,08	-577,63	314,58
Rata de creștere/scădere (%)		30,90	-38,47	-77,93	-130,54	-179,12	600,00	-84,92	-677,63	214,58
Ritmul mediu de creștere/scădere (%)										-197,87

Ținând seama că la firma analizată în multe exerciții financiare rezultatul net este negativ, indicatorul este de interes doar pentru acei ani în care entitatea generează profit. Aceste exerciții financiare sunt 2016, în care rata înregistrează o valoare infimă, de 0,91%, și 2020 și 2021, în care valorile sunt crescătoare și satisfăcătoare, respectiv de 4,39% și 13,81%.

➔ Concluzii și recomandări

În urma demersului întreprins, putem trage câteva **concluzii** privind activitatea societății Cojocar Import Export SRL:

- preponderența activelor circulante în raport cu cele imobilizate, având în vedere domeniul de activitate al firmei;
- supremația stocurilor în cadrul activelor circulante, acestea constituind obiectul activității companiei;
- prezența capitalurilor proprii negative, ca urmare a pierderilor reportate acumulate;

- finanțarea exclusivă pe bază de datorii, preponderent de exploatare (furnizori, salariați, stat), avanta-joase prin caracterul lor gratuit, nefiind purtătoare de dobânzi;
- valori reduse sub limitele optime ale indicatorilor de lichiditate;
- risc de insolvență iminent, cu o ușoară ameliorare în ultimul exercițiu financiar analizat (2021);
- echilibru financiar manifestat în termeni de trezorerie la cote de avarie;
- rentabilitate mulțumitoare în exercițiile financiare în care activitatea firmei generează rezultat favorabil (profit net), cu precădere în 2020 și 2021.

Credem că este oportun ca la final să venim cu o serie de **recomandări** pentru o gestionare mai eficientă a companiei:

- un management mai bun al rezultatului net, prin găsirea de modalități de diminuare a cheltuielilor și de majorare a veniturilor;
- practicarea unei strategii de marketing de penetrare a pieței, ținând seama de obiectul de activitate al firmei și de localizarea acesteia (adaosuri reduse, coroborate cu un rulaj ridicat);
- îmbunătățirea strategiei de aprovizionare, combinând diversitatea cu volume aprovizionate care tind spre optim;
- fructificarea la maximum a datoriilor pe termen scurt, ca surse de finanțare gratuite, caracterul gratuit rezultând din negocieri mutuale sau contractuale;
- o gestionare atentă a trezoreriei, având în vedere fluxul monetar rapid al activității companiei și finanțarea preponderentă din datorii pe termen scurt, cu scadențe de plată apropiate.

Bibliografie

1. Bâtcă-Dumitru, C.-G., Sahlian, D.-N., Șendroi, C. (2022), *Managementul performanței*, ediția a II-a, Editura CECCAR, București.
2. Georgescu, M.-A. (2012), *Diagnosticul financiar al întreprinderii*, Editura Pro Universitaria, București.
3. Gomi, B.C. (2014), *Raportările financiare ale entității – între ameliorare și valorificare*, Editura Eurostampa, Timișoara.
4. Gomi, B.C. (2020), *Management financiar și al performanțelor*, Editura Eurostampa, Timișoara.
5. Gomi, B.C. (2023a), *Analiză economico-financiară*, curs pe platforma SUMS a Universității „Aurel Vlaicu”, Arad.
6. Gomi, B.C. (2023b), *Diagnosticul poziției financiare a entității. Studiu comparativ România versus Republica Moldova*, *CECCAR Business Review*, nr. 2, pp. 29-40, <http://dx.doi.org/10.37945/cbr.2023.02.04>.
7. Mironiuc, M. (2009), *Analiză economico-financiară. Performanță. Poziție financiară. Risc*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași.
8. Mironiuc, M. (2018), *Fundamentele științifice ale gestiunii financiar-contabile a întreprinderii*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași.
9. Păvăloaia, W., Paraschivescu, M.D., Olaru, G.-D., Radu, F. (2006), *Analiză financiară. Studii de caz*, Editura Tehnopress, Iași.
10. Robu, V., Anghel, I., Șerban, E.-C. (2014), *Analiza economico-financiară a firmei*, Editura Economică, București.
11. Șușu, Ș. (2021), *Analiză economico-financiară. Indicatori pentru sănătatea afacerii*, Editura Economică, București.
12. Țilică, E.V., Ciobanu, R. (2023), *Finanțe și management financiar*, ediția a IV-a, Editura CECCAR, București.
13. www.risco.ro